

ADVIES Nr. 1.661

Zitting van woensdag 5 november 2008

Mobiele werknemers die interoperabele grensoverschrijdende diensten in de spoorwegsector verrichten - Omzetting van richtlijn 2005/47/EG van 18 juli 2005 - Ontwerp van koninklijk besluit

x x x

2.335-1

ADVIES Nr. 1.661

Onderwerp: Mobiele werknemers die interoperabele grensoverschrijdende diensten in de spoorwegsector verrichten - Omzetting van richtlijn 2005/47/EG van 18 juli 2005 - Ontwerp van koninklijk besluit

Mevrouw J. Milquet, minister van Werk, heeft bij brief van 29 mei 2008 het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over een ontwerp van koninklijk besluit dat de omzetting beoogt van richtlijn 2005/47/EG van 18 juli 2005 betreffende de overeenkomst tussen de Gemeenschap van Europese Spoorwegen (CER) en de Europese Federatie van Vervoerswerknemers (ETF) inzake bepaalde aspecten van de arbeidsvoorwaarden voor mobiele werknemers die interoperabele grensoverschrijdende diensten in de spoorwegsector verrichten.

Dat ontwerp wordt om twee redenen aan de Raad voorgelegd:

- De in artikel 5 van de richtlijn vastgestelde raadpleging van de sociale partners kan, bij ontstentenis van een paritair comité dat de ondernemingen van de spoorwegsector groepeerd, alleen verwezenlijkt worden door een raadpleging van de Nationale Arbeidsraad.

- Aangezien artikel 5 van het ontwerp van besluit de uitvoering vormt van een artikel van de arbeidswet van 16 maart 1971 (artikel 38 quater) moet, bij ontstentenis van een bevoegd paritair comité, het advies van de Raad worden ingewonnen.

De bespreking van dat vraagstuk werd toevertrouwd aan de commissie Individuele Arbeidsverhoudingen. Op verslag van die commissie heeft de Raad op 5 november 2008 het volgende eenparige advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. INLEIDING

Mevrouw J. Milquet, minister van Werk, heeft bij brief van 29 mei 2008 het advies van de Nationale Arbeidsraad ingewonnen over een ontwerp van koninklijk besluit dat de omzetting beoogt van richtlijn 2005/47/EG van 18 juli 2005 betreffende de overeenkomst tussen de Gemeenschap van Europese Spoorwegen (CER) en de Europese Federatie van Vervoerswerknemers (ETF) inzake bepaalde aspecten van de arbeidsvoorwaarden voor mobiele werknemers die interoperabele grensoverschrijdende diensten in de spoorwegsector verrichten.

Dat ontwerp wordt om twee redenen aan de Raad voorgelegd:

- De in artikel 5 van de richtlijn vastgestelde raadpleging van de sociale partners kan, bij ontstentenis van een paritair comité dat de ondernemingen van de spoorwegsector groepeerd, alleen verwezenlijkt worden door een raadpleging van de Nationale Arbeidsraad.
- Aangezien artikel 5 van het ontwerp van besluit de uitvoering vormt van een artikel van de arbeidswet van 16 maart 1971 (artikel 38 quater) moet, bij ontstentenis van een bevoegd paritair comité, het advies van de Raad worden ingewonnen.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Raad heeft zich aandachtig gebogen over het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit en het begeleidende ontwerp van verslag aan de Koning. De Raad gaat akkoord met de voorgelegde tekst, met inachtneming van de volgende opmerkingen:

A. Algemene opmerkingen

1. Niet-verlagingsclausule

De Raad neemt in eerste instantie akte van het feit dat richtlijn 2005/47/EG van 18 juli 2005 betreffende de overeenkomst van 27 januari 2004 tussen de Gemeenschap van Europese Spoorwegen (CER) en de Europese Federatie van Vervoerswerknemers (ETF) inzake bepaalde aspecten van de arbeidsvoorwaarden voor mobiele werknemers die interoperabele grensoverschrijdende diensten in de spoorwegsector verrichten een minimumniveau van rechten vaststelt voor de werknemers waarop ze betrekking heeft.

Ingevolge die overeenkomst bevat artikel 2 van de voornoemde richtlijn 2005/47/EG namelijk een clausule voor het behoud van de bestaande rechten van de werknemers.¹

De Raad vindt bijgevolg dat de voornoemde richtlijn 2005/47/EG moet worden omgezet zonder dat de arbeidsvoorwaarden van de onder het ontwerp van koninklijk besluit vallende werknemers worden verlaagd.

¹ Het eerste lid van artikel 2 luidt als volgt: "De lidstaten kunnen gunstigere bepalingen handhaven of invoeren dan die welke in deze richtlijn zijn opgenomen."
Het tweede lid luidt als volgt: "De uitvoering van deze richtlijn mag in geen geval een rechtvaardiging vormen voor een verlaging van het algemene beschermingsniveau van de werknemers op de onder deze richtlijn vallende gebieden. Dit doet geen afbreuk aan de rechten van de lidstaten en/of de sociale partners om in het licht van de ontwikkelingen andersluidende wettelijke, bestuursrechtelijke en contractuele bepalingen aan te nemen dan die welke op het tijdstip van de goedkeuring van deze richtlijn van kracht zijn, mits de hand wordt gehouden aan de minimumeisen van deze richtlijn."

Aangezien België thans gunstigere regels voor de bescherming van de werknemers toepast dan die waarin de voornoemde Europese richtlijn van 18 juli 2005 voorziet, zou de omzetting van die richtlijn in België, volgens de Raad, niet mogen leiden tot een verlaging van het beschermingsniveau van de werknemers; dat geldt met name voor arbeidstijd, rijtijd, verloven en recuperatietijd.

Om elke verwarring over de gevolgen van het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit voor de rechten van de betrokken werknemers te vermijden, is de Raad van mening dat in het ontwerp van verslag aan de Koning moet worden herinnerd aan het beginsel van het behoud van de bestaande rechten.

2. Gevolgen inzake veiligheid

De Raad wenst er ook op te wijzen dat de omzetting van de richtlijn en de toegang van buitenlandse operatoren tot de Belgische spoorweginfrastructuur evenmin zouden mogen leiden tot een verlaging van de minimumeisen inzake veiligheid van het spoorwegvervoer.

Met die eis zal ook rekening moeten worden gehouden in het kader van de aangekondigde herziening van de regeling voor het gebruik van de spoorweginfrastructuur.

Hij wijst er dienaangaande op dat de toepassing van zulke belangrijke regelingen wat veiligheid betreft niet op de helling mag worden gezet; het gaat daarbij zowel om arbeidstijd, rijtijd, pauze en rusttijd als om de vereiste vakbekwaamheid voor de functies van treinbestuurder of rangeerbestuurder.

B. Specifieke opmerkingen

Artikel 3 (toepassingsgebied)

De Raad drukt de wens uit dat in het koninklijk besluit gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid waarin de tweede alinea van clause 1 van de voornoemde overeenkomst van 27 januari 2004 voorziet, namelijk dat het lokaal en regionaal grensoverschrijdend personenverkeer en het grensoverschrijdend vrachtverkeer met bestemmingen die niet verder dan 15 kilometer aan gene zijde van de grens gelegen zijn, niet worden opgenomen. Van die mogelijkheid zou gebruik kunnen worden gemaakt in artikel 3 van het ontwerp van koninklijk besluit.

Artikel 4 en artikel 6, eerste en derde alinea

De Raad vindt dat met het oog op een strikte omzetting van de Europese richtlijn die het behoud van de rechten van de werknemers waarborgt zonder dat de huidige verplichtingen van de werkgevers worden verzwaaard, rekening moet worden gehouden met het onderscheid tussen drie soorten van rusttijden voor het treinpersoneel (bestuurders en begeleiders).

De duur van die rusttijd bedraagt in de huidige wetgeving:

- 14 uur voor de geïsoleerde dagelijkse rusttijden;
- 36 uur voor de wekelijkse rusttijden;
- 60 uur voor de dubbele rusttijden.

Die rusttijden zijn in overeenstemming met de bepalingen van de richtlijn, die voorziet in een rusttijd van 12 uur.

Artikel 6 van het voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit voorziet in twee uren rusttijd meer voor de laatste twee gevallen (38 uur in plaats van 36 uur; 62 uur in plaats van 60 uur), wat niet wordt gerechtvaardigd door het behoud van de rechten van de werknemers noch door de Europese richtlijn.

Gelet op die beschouwingen stelt de Raad voor dat in artikel 4, § 2 wordt verduidelijkt dat het de "dagelijkse" rust is waarvan de minimumduur veertien uren bedraagt (de rest van de paragraaf blijft onveranderd).

De Raad stelt ook voor dat artikel 6, eerste alinea als volgt wordt aangepast:

"Onverminderd de bepalingen van de artikelen 11 (...), heeft iedere mobiele werknemer die interoperabele grensoverschrijdende diensten verricht, in elk tijdvak van zeven dagen een wekelijkse rusttijd van ten minste zesendertig ononderbroken uren. De rusttijden worden bij voorrang op zondagen en feestdagen toegekend.

Hij stelt ook voor dat de derde alinea van artikel 6 als volgt wordt aangepast:

"Hieronder vallen ook twaalf dubbele rusttijden van zestig uur, die de zaterdag en de zondag omvatten en die worden toegekend in de tijdruimte van vrijdag 20 uur tot maandag 6 uur, en twaalf dubbele rusttijden van zestig uur, zonder de garantie dat deze op een zaterdag of een zondag vallen."

Artikel 6, tweede alinea

Om elke dubbelzinnigheid uit de weg te ruimen met betrekking tot het feit dat het ontwerp van koninklijk besluit geen gevolgen heeft voor de bestaande rechten van de werknemers, zou in de tweede alinea van artikel 6 moeten worden verduidelijkt dat de 104 rusttijden van 24 uur alleen betrekking hebben op de wekelijkse rusttijden, los van de rusttijden die verder nog in de regelgeving betreffende de arbeidstijd worden toegekend.

Het verslag aan de Koning

De Raad merkt op dat in artikel 8 moet worden verwezen naar clause 8 van de overeenkomst en niet naar clause 9, zoals in het ontwerp van verslag is vermeld.
